

Radón v životnom prostredí – meranie, riziká a aplikácie

Pozývame vás do **júnovej vedeckej kaviarne**, v ktorej budeme hovoriť o rádioaktívnom plyne, ktorý je všade okolo nás, napriek tomu sa o ňom vo verejnosti len málo hovorí. Dozvieme sa ako a kde vzniká, aké má vlastnosti, ako sa dostáva do našich obydľí a domov, a prečo by sme sa mali pred ním chrániť. Dá sa mu vôbec vyhnúť v bežnom živote? A ako sa dajú využiť jeho vlastnosti?

Vo štvrtok, **27. 6. 2019 o 17.00 hod.** bude našim hosťom vedec a pedagóg, jadrový fyzik **doc. RNDr. Karol Holý, CSc.**, z Katedry jadrovej fyziky a biofyziky Fakulty matematiky, fyziky a informatiky UK v Bratislave. Vo svojej vedeckej práci sa zameriava na výskum správania sa radónu v rôznych prostrediach a využitím rádionuklidov ako stopovačov prírodných procesov. Je zakladateľom radónovej školy na Slovensku.

Radón je rádioaktívny plyn, ktorý je emanovaný z hornín a pôd a má tendenciu sa hromadiť v uzatvorených priestoroch, ako sú bane, jaskyne a domy. Po jeho rádioaktívnej premene sú jeho produkty premeny rýchlo zachytené na aerosólových časticách vyskytujúcich sa vo vzduchu. V ovzduší uzatvorených priestorov a tiež vo vonkajšej atmosfére vykazujú koncentrácie radónu denné a sezónne variácie. Hlavným zdrojom radónu v domoch je jeho prísun z pôdy. Koncentrácie radónu v domoch sú ovplyvňované ich konštrukciou a ventiláciou. V prednáške vysvetlíme, ako sa správa v domoch, jaskyniach, vo vode a vo vonkajšej atmosfére a ako sa dá merať. Nedávne štúdie ukázali, že radón zapríčiňuje výskyt rakoviny pľúc a riziko vzniku rakoviny vzrastá úmerne s rastom radónovej expozície. Radón je dokonca Svetovou zdravotníckou organizáciou považovaný za druhú najdôležitejšiu príčinu vzniku rakoviny pľúc po fajčení. Na druhej strane je radón široko využívaný v environmentálnych štúdiách ako stopovač rôznych prírodných procesov. V prednáške predstavíme ďalšie konkrétne aplikácie radónu v environmentálnych štúdiách a objasníme, čo je to radónový potenciál pôd a načo sa využíva. Na záver si povieme, čo je národný akčný radónový plán a na čo bude slúžiť.

Vedecké kaviarne pod názvom **Veda v CENTRE pravidelne raz do mesiaca organizuje pre širokú verejnosť** Národné centrum pre popularizáciu vedy a techniky v spoločnosti pri Centre vedecko-technických informácií SR (CVTI SR) v Bratislave. Ak sa chcete dozvedieť viac, v neformálnej a priateľskej atmosfére pri káve sa môžete do diskusie zapojiť aj Vy. Vedecká kaviareň Veda v CENTRE sa koná v budove CVTI SR na Lamačskej ceste 8/A, na Patrónke. Vstup na podujatie je pre verejnosť voľný.

Kontakt pre médiá – Komunikačný odbor Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR:
tel: 02/59 374 253, tlacove@minedu.sk.

Kontakt pre médiá – Centrum vedecko-technických informácií SR:
Eva Vašková, tel.: 02/ 69 253 113, eva.vaskova@cvtisr.sk